

Adrian Romoņi

Mimi Gramnea

TIPARE TEXTUALE

Strategii de receptare și redactare

clasa a VII-a

Capitolul I

Fișa 1. Textul epic	4
Fișa 2. Textul epic. Mijloace de caracterizare a personajului. Conflictul	24
Fișa 3. Textul epic. Consolidare (I).....	42
Fișa 4. Textul epic. Consolidare (II).....	56
Fișa 5. Textul epic. Consolidare (III).....	64

Capitolul II

Fișa 1. Textul dramatic	80
Fișa 2. Textul dramatic. Consolidare	94
Fișa 3. Dialogul în textul nonliterar	104

Capitolul III

Fișa 1. Textul liric	112
Fișa 2. Textul liric. Consolidare	124
Testul 1. Textul epic	136
Testul 2. Textul dramatic	139
Testul 3. Textul liric	142

Alege schimbarea care te cheamă!

I. COLȚUL CUVINTELOR

1. Completează enunțurile date, folosind cuvântul potrivit dintre cele scrise în bulinele de mai jos. Vei obține, astfel, o poveste care te va ajuta în înțelegerea textului pe care urmează să-l citești.

_____ este _____ în care te-ai născut, într-o zi frumoasă, plină de speranță. Ai crescut, te-ai bucurat de frumusețea florilor, a fluturilor și a câmpiilor, dar nu ți-ai găsit locul printre oamenii reci și insensibili, care nu au putut ajunge să comunice cu tine așa cum ți-ai fi dorit. Hotărăști să părăsești _____ natale, spre _____ cu oameni blânzi, iubitori și primitori pe care i-ai întâlnit în vis. Ești gata să explorezi orice _____ și chiar să treci prin _____, pentru că ai încredere că vei reuși să ajungi acolo unde îți dorești.

loc

tărâm

spațiu
celest

Pământ

ținut

meleag

2. Verifică în DEX sensul corect al cuvintelor.

3. Lucrați în perechi!

A. Alături de colegul/colega de bancă completați enunțurile cu ajutorul cuvântului potrivit din bulinele de mai sus, astfel încât să obțineți expresii/locuțiuni. Țineți cont că același cuvânt poate apărea de mai multe ori.

Ei au umblat

_____ pentru a ajunge în locul ales de sufletul lor.

Din _____

în _____, în pădure, erau mulți ghiociei.

De când lumea și

_____ omul își dorește să fie fericit.

Unde este pace, oamenii trăiesc ca pe

_____ făgăduinței.

Cine îți știe _____, se poartă cu înțelepciune în orice situație.

B. Scrieți pentru fiecare expresie câte un sinonim/o structură sinonimică potrivit/ă.

---

4. Cuvântul *bocceluță* este derivat de la substantivul comun *boccea*. Citește articolul de dicționar, extras din DEX, apoi alege imaginea care ți se pare cea mai potrivită pentru sensul acestuia.

BOCCEĂ, *boccele*, s.f. **1.** Pachet cu diverse obiecte casnice mărunte puse într-o pânză, ale cărei capete se leagă cruciș; boccealâc. **2.** (Înv. și reg.) Șal mare pe care îl purtau femeile pe spate. – Din tc. **bohça**.

Textul adaptat după Giulia Mara Gaga propune povestea unei fetețe care vrea să schimbe ceva în viața ei. Citește-l cu atenție și răspunde apoi provocărilor.

Era începutul primăverii [...] Într-un sat uitat de lume, se năștea Fetița-cu-bujori-în-obrăjori-și-fluturi-în-păr. [...] Ea nu creștea prea repede și a văzut cu uimire că puținii oameni care mai rămăseseră în sat erau Uriașii-ca-de-piatră. [...] Ei se mirau de faptul că această fată prefera statura aceea mică și suavă, în comparație cu puterea și grandoarea lor. [...] Însă uriașii nu știau că fata percepea și cunoștea din visările ei și glasul celor care nu vorbesc, și emoțiile care nu se văd. [...] Pentru ea viața nu devenise o competiție cum era pentru uriași, ci un dar pe care trebuie să-l prețuim, să-l iubim și să-l împărțăm cu ceilalți.

Uriașii-ca-de-piatră nu apreciau nici măcar florile sau fluturii. Ce-ar fi putut să facă ei cu un bujor atât de moale și de gingaș? Nu-l puteau pune nici măcar în buzunarul de la piept, care era la ei mereu închis, cusut cu ață roșie și gol. Nici cu fluturii nu știau să se joace. Ori poate au știut cândva, dar au uitat și de aceea fluturii i-au părăsit.

Pentru a-și proteja bujorii din obraji de frig și fluturii de oamenii-ca-de-piatră, care toată ziua nu făceau altceva decât să-și întindă brațele și picioarele întrecându-se unul cu altul, Fetița-cu-bujori-în-obrăjori plecă din sat în căutarea meleagurilor cu oamenii tăcuți și blânzi, care-o vizitaseră în vis. Ea credea că ei ar trebui să existe undeva și, cu adevărat, își dorea să-i roage s-o primească să rămână cu ei și astfel să fie cât mai departe de uriașii reci.

Într-o dimineață, Fetița se trezi devreme și trase perdeaua care acoperea fereastra ovală pentru a lăsa Lumina să-i inunde odaia și ființa. Întredeschise geamul și o briză ușoară începu să se joace cu părul ei. Se puse în genunchi și se rugă lui Dumnezeu, mulțumindu-i și cerându-i să-i arate calea. Lumina o mângâie blând pe creștet, binecuvântând-o.

Fetița-cu-bujori-în-obrăjori și-a luat bocceluța și a pornit-o la drum, lăsând în urmă căsuța copilăriei. Trecând pe lângă uriași, îi văzu pe unul cu dinții înfiți în lună, pe altul cu un picior în Asia și cu altul în America, preocupați fiind să ia în stăpânire Pământul. Poposind la marginea unui sat, acolo unde începea liniștea pădurii și simplitatea de a fi, Fetița a întâlnit un altfel de uriaș care păzea intrarea în pădure.

Era diferit de ceilalți, mâinile îi erau delicate, nu avea nicio stâncă în palme, picioarele îi erau stabile, dar nu butucănoase. Buzunarul de la piept îl avea însă deschis. [...] Stând ascunsă printre flori și văzându-i dansul și noblețea din mișcări, uriașul părea a fi, de fapt, un om din visul ei. Ea se gândi să-i strecoare în timp ce dormea un bujor de-al ei în buzunarul de la piept și să vadă astfel dacă acesta era un uriaș adevărat sau unul-ca-de-piatră. Dacă ar fi fost unul de piatră, atunci ar fi strivit bujorul imediat ce s-ar fi trezit, neputând să suporte gingășia și mireasma lui.

La căderea nopții, Fetița și-a smuls un bujor de pe obraz și l-a pus în buzunarul de la piept al uriașului... Acesta își deschise ochii încet și un zâmbet larg îi acoperi fața. Privirea lui o întâlni pe a Fetiței. Ei îi atinse obrazul rămas gol cu podul palmei mulțumindu-i. Mângâierea vindecă rana fetei și cei doi devin tovarăși de drum în călătoria spre tărâmul ascuns al oamenilor din vis. [...]

Tot mergând așa prin pădurea primitoare și îmbietoare, fetița obosi și se opri la tulpina unui nuc bătrân pentru a se odihni. Uriașul scoase dintr-un buzunar o turtă dulce cu petale de bujor și i-o oferă fetei. Ea și-a făcut atunci curaj și l-a întrebat:

— De ce nu ți-ai închis buzunarul de la piept? De ce mâinile și picioarele tale sunt așa delicate? De ce ești altfel decât Uriașii-ca-de-piatră?

— Toată viața mi-am petrecut-o păzind intrarea în pădure. Trebuia să-i las să intre doar pe cei cu mâini delicate, care nu ar fi rănit nicio frunză sau floare și pe cei cu tălpile fine care nu strivesc frumusețile pe unde merg și știu dansul pădurii. Iarba, frunzele și florile au un dans al lor pe care nu oricine îl poate vedea sau simți, nicio mișcare nu e la întâmplare,

ele sunt ca niște ființe care comunică între ele altfel. Să-ți mai spun un secret... Toți cei care închid intrarea sufletului lor se închid pe sine înșiși, își închid comunicarea cu ființa lor lăuntrică. Pădurea este o parte din sufletul meu, aici m-am îndrăgostit pentru prima dată de Fata-Fluture și am învățat că dragostea nu se ține închisă sau ascunsă și că, deși zboară uneori printre copaci, ea se va întoarce mereu la tine. Am învățat apoi de la copacii bătrâni înțelepciunea lor. Ei mi-au arătat că intrarea în suflet se face prin buzunarul din dreptul inimii și ea trebuie să fie deschisă, de aceea nu mi-am cusut buzunarul. Dar eu sunt paznicul acestei păduri care-i lasă să intre doar pe cei sensibili la frumusețea interioară. Eu te-am lăsat să-mi strecuri bujorul în suflet, pentru că știam, de când te-ai ascuns printre florile de la marginea pădurii, că mâinile tale pot face binele, iar sufletul tău este curat, așa că meriți să intri în pădure și să găsești ceea ce cauți. [...]

[Fetița îl asculta fascinată... Parcă îi citea în propriul suflet... Apoi, îl întrebă cum ar putea călători în siguranță pentru a ajunge la oamenii blânzi și primitivi... Uriașul se oferă să o însoțească...]

— Am pornit în această călătorie pentru a-i întâlni pe oamenii din visul meu, spuse timid fata. [...]

— Am să te duc la înțelepții acestei păduri pentru a afla învățătura ce dezleagă gândul tău.

Cei doi își continuară drumul. Odată ajunși în fața pârâului, au fost nevoiți să ia o barcă pentru a traversa cursul apei până la porțile castelului.

Cel care avea în grijă bărcile era un bătrân cu pletele ninse și trăsături ridate ce exprimau o viață plină de trudă, dar ai cărui ochi radiau o căldură prietenoasă și o bucurie copilărească. Bătrânul avea tot felul de bărci...

Erau bărci-bocanci, cu care te încălțai și pluteai pe apă, bărci de carton în care simțeau apa și roind pe lângă picioarele tale. Apoi, bărci paralele în care nu te întâlneai niciodată cu cineva și pluteai astfel între cele două maluri fără să ajungi la vreunul. Asta până când te plectiseai și te hotărâi să dai singurătatea [...] pe o bărcuță simplă și roasă de carii, dar plină cu prieteni și povești. [...] Fata îl întrebă pe bătrân:

— Știi cumva ce barcă m-ar putea duce până la castelul înțelepților?

— Eu construiesc bărci, pentru că viața înseamnă călătorie în necunoscut, îmi place să simt vântul în plete în timp ce mă las dus de valuri. Nu știi unde poți ajunge, însă barca te poartă acolo unde sufletul tău știe că trebuie să ajungi pentru a te găsi pe tine însuși și să te refaci după oboseală. Așa că, nu porni cu gândul, ci cu sufletul în căutarea înțelepciunii și a sensului! Tot ce la suprafață pare într-un fel, în adâncime este altfel. Când palmele au obosit și tălpile nu mai știi încotro s-o apuce, atunci deschide-ți inima să-ți urmezi calea către miez!

Și bătrânul dispăru în coliba sa de la marginea apei.

Grele vorbe – se gândi fata. Cum voi ști ce-și dorește sufletul meu? Va reuși el să mă ducă pe calea cea bună? [...]

IMPRESII DE LECTURĂ

Care este impresia ta în urma lecturii textului? Alege una dintre variantele de mai jos și justifică-ți, într-un enunț, răspunsul.

Acest text	
Mi-a plăcut _____ _____ _____	M-a emoționat _____ _____ _____
M-a plictisit _____ _____ _____	M-a pus pe gânduri _____ _____ _____

II. DOVEDEȘTE CĂ AI ÎNȚELES TEXTUL!

TIMPUL. SPAȚIUL. ACȚIUNEA

1. Completează enunțurile date cu indicii de spațiu, potrivit informațiilor din text.

- Fetița cu bujori s-a născut _____.
- Ea pornește din sat în căutarea _____.
- Oamenii tăcuți și blânzi au vizitat-o pe fetiță _____.
- Fetița se pune în genunchi și se roagă lui Dumnezeu _____.
- Fetița trece pe lângă _____ și poposește _____ unde începe _____.
- Un uriaș păzește _____.
- Obosind din pricina drumului prin pădure, fetița se oprește _____.
- Fetița și uriașul ajung _____ unde sunt nevoiți să ia o barcă pentru a traversa _____ până la _____.
- Bătrânul dispăre în _____.

AFLĂ MAI MULT!

Cuvântul **epic** vine din lat. *epicus* și desemnează un text care exprimă sub formă de narațiune idei, gânduri, sentimente, acțiuni ale eroilor unei întâmplări reale sau imaginare, în versuri sau în proză.

2. Răspunde la întrebările de mai jos pentru a identifica indicii de timp.

În ce anotimp se naște fetița?

_____

În ce moment al zilei se roagă lui Dumnezeu?

_____

Când pune bujorul smuls de pe propriul obraz în buzunarul de la pieptul uriașului?

_____
_____

Cât timp și-a petrecut uriașul păzind intrarea în pădure?

_____
_____

3. Prezintă, în 30-40 de cuvinte, care sunt acțiunile personajului feminin în acea dimineață.

_____
_____
_____
_____

4. Credeți că există o legătură între anotimpul în care se naște fetița și momentul zilei în care se roagă lui Dumnezeu? Alegeți dintre variantele de mai jos sau propuneți voi altele.

- a. Da, pentru că *ziua bună se cunoaște de dimineață*;
- b. Da, pentru că primăvara este simbolul unui nou început și al regenerării;
- c. Da, pentru că o nouă zi începe cu mulțumirea adresată Divinității, însoțită de alte rugăciuni.

_____
_____
_____

5. Textul surprinde două realități: una exterioară și una interioară. Notează secvențele citate în coloanele corespunzătoare, în funcție de ceea ce denumesc acestea.

trase perdeaua

simplitatea de a fi

pădurea e o parte
 din sufletul meu

o vizitaseră în vis

te-ai ascuns printre florile
 de la marginea pădurii

pe cei cu tălpile fine

ajunși în fața pâ râului

Realitatea exterioară	Realitatea interioară

6. În text sunt menționate numele a două continente. Care sunt acestea și care e contextul în care sunt numite?

---

7. În acest text, timpul și spațiul sunt coordonate nedeterminate. De ce crezi că autoarea nu folosește nume de localități sau indici de timp bine precizați? Formulează-ți răspunsul într-un enunț.

AMINTEȘTE-ȚI!

Într-un text narativ, întâmplările sunt plasate pe anumite coordonate spațiale și temporale. Acestea pot fi atât bine precizate, cât și vag determinate.

Coordonatele întâmplărilor	Rolul lor	Părțile de vorbire prin care se exprimă	Exemple
Spațiale	<ul style="list-style-type: none"> • Introduc cititorul în atmosfera acțiunii textului; 	substantive, adverbe de loc, locuțiuni, expresii etc.	<i>în pădure, aici, din loc în loc etc.</i>
Temporale	<ul style="list-style-type: none"> • Creează impresia de real/fantastic, în funcție de text; • Delimitează etapele acțiunii și evidențiază evoluția personajelor. 	substantive, adverbe de timp, numerale, secvențe textuale etc.	<i>într-o dimineață, azi, când se îngâna ziua cu noaptea etc.</i>

8. Completează enunțurile date cu informațiile potrivite, pentru a evidenția relația corectă de tip cauză-efect, raportându-te la text.

- Fetița pornește la drum pentru că _____
- Ea apreciază liniștea pădurii pe care o întâlnește și simplitatea de a fi, pentru că _____
- Paznicul pădurii nu și-a cusut niciodată acel buzunar, întrucât _____
- Fetița vrea să-i strecoare un bujor în buzunar, deoarece _____
- Fetița e sfătuită să învețe să-și asculte sufletul, pentru că _____

9. Ordonează întâmplările notate pe bilețelele de mai jos, în funcție de succesiunea acestora.

Fetița se întreabă dacă va reuși sufletul ei să o ducă pe calea cea bună.

Bătrânul dispăru în coliba de la marginea apei.

Copila pleacă în căutarea ținutului cu oameni blânzi și primitori.

Paznicul îi spune fetei că permite accesul în pădure doar celor sensibili.

La intrarea într-un sat liniștit, fetița întâlnește un uriaș diferit.

Fetița și uriașul se opresc la tulpina unui nuc.